

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фізичного виховання,
здоров'я та туризму

М.В. Маліков

« 28 » серпня 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

підготовки бакалаврів
денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма Фізичне виховання

спеціальності 017 Фізична культура і спорт

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

ВИКЛАДАЧ: Пиптюк П.Ф., к.пед.н., доцент кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри теорії та методики
фізичної культури і спорту
Протокол № 1 від "27" серпня 2025 р.

Завідувач кафедри теорії та методики
фізичної культури і спорту

А.П. Конох

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

А.П. Конох

Зв'язок з викладачем: *Пиптюк Павло Федорович*

E-mail: *piptyk Pavel@gmail.com*

Телефон: *(061) 228-75-53*

Інші засоби зв'язку: *Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)*

Кафедра: *теорії та методики фізичної культури і спорту (4 корпус ЗНУ, ауд. 303)*

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Адаптивне фізичне виховання» є формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей, необхідних для організації, проведення та методичного забезпечення фізкультурно-оздоровчої, навчально-виховної, тренувальної та рекреаційної діяльності з особами з відхиленнями у стані здоров'я та особливими освітніми потребами в закладах освіти, спортивно-оздоровчих, фітнес- і рекреаційних установах..

Курс «Адаптивне фізичне виховання» є спрямований на вивчення теоретичних, методичних і організаційних засад використання засобів фізичної культури для навчання, виховання, розвитку, соціалізації та підвищення якості життя осіб з інвалідністю та осіб з відхиленнями у стані здоров'я. Дисципліна формує цілісне уявлення про: адаптивне фізичне виховання як складову адаптивної фізичної культури; специфіку педагогічної, інструкторсько-методичної та тренерської діяльності з різними нозологічними групами; застосування адаптованих фізичних вправ у навчально-виховному, тренувальному та оздоровчому процесах.

Курс є ключовим для професійної підготовки фахівців сфери фізичної культури і спорту, оскільки сучасна практика вимагає: готовності до роботи з різновіковими та різнофункціональними контингентами; володіння інклюзивними та адаптивними методиками; забезпечення безпечної рухової активності в освітньому, спортивному, фітнес- та рекреаційному середовищі. Зміст дисципліни відповідає сучасним вимогам ринку праці, оскільки випускник повинен: працювати в умовах інклюзивної освіти; здійснювати методичний супровід рухової діяльності осіб з різними функціональними можливостями; планувати та проводити адаптовані заняття у школах, професійно-технічних навчальних закладах, фітнес-клубах, тренажерних залах, спортивних секціях і туристично-оздоровчих центрах; забезпечувати профілактику травматизму та перевантажень. Наявність компетентностей з адаптивного фізичного виховання розширює професійні можливості та підвищує конкурентоспроможність випускника.

Курс «Адаптивне фізичне виховання» є обов'язковим компонентом освітньої програми та входить до циклу професійної підготовки. Пререквізити курсу: анатомія людини, фізіологія рухової активності з основами біоміхії, біомеханіка, теорія та методика фізичного виховання.

У процесі навчання за курсом «Адаптивне фізичне виховання» можуть використовуватися: адаптоване спортивне та тренажерне обладнання; реабілітаційні та корекційні засоби; фітнес-обладнання з можливістю адаптації навантаження; мультимедійні навчальні ресурси; відеоаналіз рухових дій; електронні освітні платформи та методичні онлайн-ресурси.

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	8-й	8-й
Кількість кредитів ECTS	3	3
Кількість годин	90	90
Лекційні заняття	16 год.	4
Практичні заняття	16 год.	4
Самостійна робота	58 год.	82
Консультації	<p><i>Розклад проведення консультацій:</i> https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/fizvosp/navchal_nij_protses Один раз на тиждень, 2 години за розкладом особисто, дистанційно за попереднім погодженням.</p>	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5207	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
<p>Результати навчання:</p> <p>ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.</p> <p>ПРН4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.</p> <p>ПРН7. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.</p> <p>ПРН10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати й реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.</p> <p>ПРН11. Обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації та адаптивного спорту.</p> <p>Компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК4. Здатність працювати в команді.</p> <p>СК3. Здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення.</p> <p>СК4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують.</p> <p>СК10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.</p>	<p><i>Методи навчання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – інтерактивні лекції (з елементами обговорення, аналізу нормативних документів, прикладів інклюзивної практики у фізичному вихованні); – проблемно-орієнтоване навчання (розгляд педагогічних і професійних ситуацій у роботі з особами з особливими освітніми потребами); – метод кейсів (аналіз ситуацій організації занять з адаптивного фізичного виховання у закладах освіти); – групова та командна робота (розробка фрагментів занять, програм рухової активності); – самостійна робота з елементами дослідницького пошуку (аналіз літератури, узагальнення педагогічного досвіду). <p><i>Форми і методи оцінювання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування (поточне та підсумкове); - письмові роботи; - презентації та захист практичних і ситуаційних завдань; - презентації результатів самостійної роботи. <p><i>Контрольні заходи:</i> теоретичне тестування та практичні завдання за змістовими модулями.</p>

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття адаптивного фізичного виховання та його види. Поняття «культура», «фізична культура», «адаптивна фізична культура», «адаптивне фізичне виховання». АФВ – як інтегративна наука. АФВ як навчальна дисципліна та сфера соціальної практики. Основні компоненти (види) АФВ. Характеристика об'єкта і суб'єкта педагогічної діяльності в АФВ. Вимоги до професійних якостей фахівців з АФВ, вимоги до особистості фахівця з АФВ. Відмінні риси адаптивного фізичного виховання. Міждисциплінарна команда фахівців для роботи з дітьми, що мають відхилення у розвитку; роль і місце фахівця з адаптивної фізичної культури в цій команді. Адаптивна рухова рекреація. Відмінні риси адаптивної рухової рекреації. Адаптивний спорт. Відмінні риси адаптивного спорту. Креативні види адаптивного фізичного виховання і екстремальні види адаптивної фізичної культури і їх відмінні риси.

Змістовий модуль 2. Предмет та завдання адаптивного фізичного виховання. Основне завдання адаптивного фізичного виховання – формування у осіб з інвалідністю і осіб з відхиленнями в стані здоров'я усвідомленого ставлення до своїх функціональних можливостей. Адаптивне фізичне виховання як вид адаптивної фізичної культури. Корекційно-компенсаторна спрямованість роботи з особами з інвалідністю. Оздоровчі та виховні завдання роботи з особами з інвалідністю та їх специфіка. Виховання основних фізичних якостей осіб з інвалідністю (сили, швидкості, швидкості та витривалості). Особливості завдань з формування рухових умінь і навичок в роботі з особами з інвалідністю. Спеціальні корекційні завдання, спрямовані на компенсацію основного дефекту.

Змістовий модуль 3. Організація адаптивного фізичного виховання. Види спеціальних (корекційних) освітніх установ. Організація адаптивного фізичного виховання в освітніх установах

системи освіти і системи соціального забезпечення. Адаптивне фізичне виховання – найважливіший компонент змісту вищої професійної освіти осіб з інвалідністю. Організація адаптивного фізичного виховання в будинках дитини. Організація адаптивного фізичного виховання для осіб з відхиленням здоров'я в спеціальних (медичних) в дошкільних, шкільних, середніх та вищих професійних освітніх установах. Організація адаптивного фізичного виховання в класах з контингентом дітей з відхиленнями у розвитку, інтегрованих в масові школи.

Змістовий модуль 4. Класифікація засобів та методів адаптивного фізичного виховання.

Класифікація засобів адаптивного фізичного виховання: по прояву рухових здібностей; по біомеханічних ознаках; рухові дії змішаного характеру, що включають вправи циклічного і ациклічного характеру; по історично сформованих засобах фізичного виховання. Організаційні методи: індивідуальний, груповий, індивідуально – груповий, самостійних занять. Спортивно-педагогічні методи: строго регламентовані вправи, ігровий, змагальний.

Змістовий модуль 5. Адаптивний спорт. Головна мета адаптивного спорту – соціалізація осіб з інвалідністю та осіб з відхиленнями в стані здоров'я і підвищення рівня якості життя через участь в навчально-тренувальній та змагальній діяльності, прагнення до максимально можливої самореалізації в одному з видів адаптивного спорту. Основні завдання адаптивного спорту. Провідні функції адаптивного спорту, провідні принципи. Класифікація видів адаптивного спорту. Принципи спортивно-медичної класифікації спортсменів – паралімпійців.

Змістовий модуль 6. Паралімпійський рух. Паралімпійський рух – основний напрямок розвитку адаптивного спорту. Спортивне тренування – головна ланка паралімпійських видів спорту. Фактори, що визначають провідні положення паралімпійського руху в світі. Цілі, принципи, завдання спортивного тренування в паралімпійському русі. Види підготовки спортсменів – паралімпійців. Побудова спортивного тренування спортсменів. Основні паралімпійські види спорту, що входять до програми літніх і зимових ігор.

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Поняття адаптивного фізичного виховання та його види: - поняття адаптивна фізична культура, адаптивне фізичне виховання, особа з інвалідністю; - характеристика об'єкта і суб'єкта педагогічної діяльності в АФВ; - фахівець з АФВ; - адаптивна рухова рекреація, відмінні риси адаптивної рухової рекреації; - адаптивний спорт, відмінні риси адаптивного спорту; - креативні та екстремальні види АФВ.	2		<i>щотижня</i>
2	Предмет та завдання адаптивного фізичного виховання: - предмет АФВ; - загальні завдання АФВ; - специфічні завдання АФВ; - принципи адаптивного фізичного виховання.	2		
3	Організація адаптивного фізичного виховання: - види спеціальних (корекційних) освітніх установ; - АФВ у закладах освіти; - АФВ у системі вищої освіти; - АФВ у спеціальних виховних та медичних закладах; - АФВ в умовах інклюзивної освіти.	4	2	
4	Класифікація засобів та методів адаптивного фізичного виховання: - засоби АФВ та їх класифікація; - методи АФВ та їх класифікація;	4	2	

	- специфіка застосування методів при різних нозологіях.			
5	Адаптивний спорт: - адаптивний спорт та його основні напрями; - функції адаптивного спорту; - принципи адаптивного спорту; - класифікація адаптивного спорту; - національна система адаптивного спорту в Україні.	2		щотижня
6	Паралімпійський рух: - історичні етапи розвитку паралімпійського руху; - філософія, символіка та цінності Паралімпійського руху; - система класифікації спортсменів; - основні паралімпійські види спорту.	2		
Разом		16	4	

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Види адаптивної фізичної культури та їх застосування у різних життєвих ситуаціях: - аналіз понять «адаптивна фізична культура», «адаптивне фізичне виховання», «адаптивна рухова рекреація», «адаптивний спорт»; - вибір доцільного виду АФК залежно від потреб особи. Практичне завдання 1: ситуаційна вправа «Обери вид АФК»	4	2	щотижня
2	Завдання адаптивного фізичного виховання: загальні та специфічні: - аналіз корекційно-компенсаторної, оздоровчої та виховної спрямованості АФВ; - диференціація завдань залежно від нозології. Практичне завдання 2: класифікаційно-аналітична робота із завданнями АФВ.	2		
3	Організація адаптивного фізичного виховання в різних типах установ: - особливості реалізації АФВ у закладах освіти, реабілітаційних і соціальних установах; - роль педагога з фізичного виховання в інклюзивному середовищі. Практичне завдання 3: розподіл закладів за напрямками діяльності та завданнями АФВ.	2		
4	Засоби та методи адаптивного фізичного виховання для різних нозологічних груп: - класифікація засобів і методів АФВ; - обґрунтування вибору методів з урахуванням психофізичних особливостей осіб з інвалідністю. Практичне завдання 4: добір оптимальних методів АФВ для конкретної нозології.	4	2	щотижня
5	Адаптивний спорт як засіб самореалізації та соціальної інтеграції осіб з інвалідністю: - принципи, функції та класифікація адаптивного спорту; - поняття спортивно-медичної класифікації. Практичне завдання 5: ситуаційна вправа з добору виду адаптивного спорту та класифікаційного класу спортсмена.	2		
6	Паралімпійський рух і особливості підготовки спортсменів-паралімпійців:	2		

	- принципи Паралімпійського руху, класифікація спортсменів, планування тренувального процесу. Практичне завдання 6: добір паралімпійських видів спорту та складання плану тренування.			
Разом		16	4	

7. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Фізична культура та адаптивна фізична культура: сутність, спільні та відмінні риси.	10	14
2	Предмет і завдання адаптивного фізичного виховання як складової адаптивної фізичної культури.	10	14
3	Проектування заняття з адаптивного фізичного виховання для різних категорій осіб з інвалідністю.	10	14
4	Засоби і методи адаптивного фізичного виховання: класифікація та особливості застосування.	10	14
5	Система адаптивного спорту: структура, функції, принципи та нозологічна диференціація.	10	14
6	Паралімпійський рух як провідний напрям розвитку адаптивного спорту.	8	12
		58	82

8. Види і зміст поточних контрольних заходів

Мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати здобувачу для допуску до підсумкового контролю складає 35 балів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання* та термін виконання	Усього балів
1	теоретичні види: тести	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5207	протягом семестру до залікового тижня	9
2	практичні завдання			10
3	самостійна робота			6
	поточний тестовий контроль			5
				30
1	теоретичні види: тести	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5207	протягом семестру до залікового тижня	9
2	практичні завдання			10
3	самостійна робота			6
	поточний тестовий контроль			5
				30
Усього за змістові модулі	теоретичні види: тести = 6 практичні завдання = 6 самостійна робота = 6 поточний контроль = 2			60

*Критерії оцінювання : <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5207>

9. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5207	20 тестових завдань – кожна правильна відповідь = 1 бал	20
	Індивідуальне (практичне) завдання	<p>I. Описати організацію адаптивного фізичного виховання в одному з середовищ (на вибір):</p> <ul style="list-style-type: none"> – дошкільний заклад; – заклад загальної середньої освіти; – спеціальна (корекційна) установа; – інклюзивний клас; – заклад вищої освіти; – установа системи соціального забезпечення. <p>II. Навести приклади практичного застосування АФВ, адаптивної рухової рекреації або адаптивного спорту для конкретної нозологічної групи (на вибір).</p> <p>1. Порушення опорно-рухового апарату (ОРА)</p> <ul style="list-style-type: none"> – ампутації верхніх і/або нижніх кінцівок – наслідки травм спинного мозку – дитячий церебральний параліч (ДЦП) – вроджені деформації кінцівок – наслідки поліомієліту <p>2. Порушення зору</p> <ul style="list-style-type: none"> – незрячі – слабозорі <p>3. Порушення слуху</p> <ul style="list-style-type: none"> – глухі – слабкочуючі <p>4. Інтелектуальні порушення</p> <ul style="list-style-type: none"> – легка інтелектуальна недостатність – помірні інтелектуальні порушення – синдром Дауна <p>5. Хронічні соматичні захворювання</p> <ul style="list-style-type: none"> – захворювання серцево-судинної системи – захворювання органів дихання (бронхіальна астма тощо) – захворювання ендокринної системи (цукровий діабет) – ожиріння <p>6. Порушення нервової системи (без інтелектуального дефіциту)</p> <ul style="list-style-type: none"> – наслідки черепно-мозкових травм – розлади координації (атаксія) – м'язова дистонія <p>7. Комбіновані (складні) порушення</p> <ul style="list-style-type: none"> – поєднання порушень руху і зору – поєднання рухових та інтелектуальних порушень – множинні порушення розвитку 	<ul style="list-style-type: none"> – повнота та точність опису: вид закладу, цільова аудиторія, завдання АФВ, структура занять, використання спеціальних методів і засобів – 5 балів – логічне пояснення вибору конкретної нозології, врахування потреб та особливостей контингенту – 2 бали – наявність конкретних прикладів вправ, заходів, адаптацій, інструментів; відповідність можливостям обраної нозологічної групи – 5 балів – чітке пояснення, чому обрані методи підходять для конкретної нозології; врахування фізичних, психоемоційних та соціальних особливостей – 3 бали – інформація викладена послідовно, з логічним переходом від загального до конкретного; використання таблиць, схем, маркованих списків – 2 бали – використання наукової термінології, грамотність, відповідність академічним стандартам (таблиці, рисунки, посилання) – 1 бал – наявність власних прикладів, висновків, креативних ідей; відсутність плагіату – 2 бали 	20

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	<p>8. Особи з тимчасовими функціональними обмеженнями</p> <ul style="list-style-type: none"> – післяопераційні стани – посттравматичні стани – період відновлення після захворювань <p>9. Особи з психоемоційними та поведінковими порушеннями</p> <ul style="list-style-type: none"> – розлади аутистичного спектра (РАС) – тривожні розлади – синдром дефіциту уваги з гіперактивністю (СДУГ) 		
Усього балів			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Борецька Н.О. Адаптивне фізичне виховання : навчально-методичний посібник. Миколаїв : МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2019. 216 с.
2. Осадченко Т.М., Семенов А.А., Ткаченко В.Т. Адаптивне фізичне виховання : навчальний посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. 210 с.
3. Бейдик О.О., Топалова О.І. Адаптивний туризм : передумови та перспективи розвитку, лідери духу і волі : навчальний посібник. Херсон : Олді-Плюс, 2020. 400 с.
4. Деделюк Н.А. Теорія і методика адаптивної фізичної культури: навчально-методичний посібник. Луцьк : Вежа-друк, 2014. 68 с.

Додаткова:

1. Сабіров О., Абрамов С. Адаптивна фізична культура. Її види та особливості. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2025. Серія 15 (5(192)). С. 192–195.
2. Загура Ф., Зубрицький Я. Впровадження адаптивної фізичної активності у інклюзивне фізичне виховання здобувачів вищої освіти з інвалідністю *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. № 12(8). С. 27–33.
3. Хрипко І., Медвідь А., Михайлова М., Прекурат О. Адаптивне використання настільного тенісу у фізичному вихованні школярів з інклюзією. *Physical culture and sport: Scientific perspective*. 2025. № 1(1). С. 206–212.
4. Петрухнов О., Громко Є. Адаптивне фізичне виховання: сутність, принципи, завдання та перспективи розвитку. *Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення*. 2025. С. 177–185.
5. Антіпова Ж.І., Кучеренко Г.В. Адаптивне фізичне виховання як соціалізація людей з обмежаними можливостями. *Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів* : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса : Фенікс, 2024. С. 961–963.
6. Маріонда І.І., Мордвінцев Г.О. Роль адаптивного фізичного виховання в системі педагогічної освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи*. 2022. Вип. 90. С. 90–93.
7. Пиптюк П.Ф., Омеляненко Г.А., Парій С.Б. Баланс інклюзивності й адаптивності: нормативні засади, виклики та перспективи. *Inclusion and Diversity*. 2025. №6. С. 39–46.
8. Васкан І. Г. Специфіка змісту уроків у системі адаптивної фізичної культури в ЗЗСО. *Олімпійський та паралімпійський спорт*. 2024. Випуск 1. С. 39–42.
9. Загура Ф. Зубрицький Я. Впровадження адаптивної фізичної активності у інклюзивне фізичне виховання здобувачів вищої освіти з інвалідністю. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Том 12, № 8. С. 27–33.
10. Петрухнов О. Громко Є. Адаптивне фізичне виховання: сутність, принципи, завдання та перспективи розвитку. *Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення*. 2025. № 2025. С. 177–185.
11. Dinold M. Adapted physical activity and inclusive physical education. *Sports science and physical education*. 2025. Vol. I. URL: <https://www.eolss.net/sample-chapters/c03/E1-12-89-10.pdf?utm>
12. Kazakbaev A. Adaptive Physical Education and Sport: Academic Foundations and Contemporary Development Within Inclusive Pedagogy. *Pubmedia Jurnal Pendidikan Olahraga*. 2025. № 3(2), 15. URL: <https://edu.pubmedia.id/index.php/jpo/article/view/2270/1367>

10. Інформаційні ресурси

1. Міжнародна федерація адаптивної фізичної активності. URL: <https://ifapa.net/about-ifapa/>
2. Games & Activities For Adapted Physical Education – Challenged Athletes Foundation. URL: <https://www.challengedathletes.org/blogs/activities-adapted-physical-education/>
3. Adapted Physical Education channel. URL: <https://surl.li/nveekd>

4. Про затвердження плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Каб. Міністрів України від 25.03.2025 № 374-р. URL: <https://surl.li/duemie>

5. United Nations General Assembly. (n.d.). *Human rights questions: human rights questions, including alternative approaches for improving the effective enjoyment of human rights and fundamental freedoms*. Retrieved April 10, 2025, from <https://surli.cc/igpkhk>

6. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (офіційний переклад). URL: <https://surl.li/kvweas>

11. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Фахово-професійний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних і практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати лекційні і практичні заняття регулярно, мусять узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані протягом поточного змістового модулю. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок заліково-екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються на сторінці курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банак Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.
Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.